

לידתה של תודעה

המסע מגלות כעובר תליתי לגאולה כבגרתות של
פנים-אל-פנים, לאור תורת האדמו"ר הזקן

למען תהיה חזקה ובריאה
תהיה נא חזקה ובריאה
למען תהיה חזקה ובריאה
תהיה נא חזקה ובריאה

הפרדוקס הגדול של הגלות והגאולה

הגלות נתפסת כמצב של ריחוק וחשיכה. הגאולה כמצב של **קרבה ואור**.
אך **תורת החסידות** מציעה מבט מהפכני:

בגלות

אנו ניזונים ישירות
'משולחנו של גבוה'.
זוהי תלות מוחלטת,
חסות אלוהית ישירה.
לכאורה, שיא החיבור.

בגאולה

אנו 'מגיחים את ראשו
החוצה', הופכים
לישויות עצמאיות.
לכאורה, התנתקות.

כיצד ייתכן שהתלות המוחלטת היא מצב 'לא בוגר', ואילו
העצמאות היא-היא הביטוי לחיבור השלם והאמיתי?

רעיון שהוא לא פחות ממהפכני ודרמטי במשנתו של האדמו"ר הזקן.

למען תהיה חזקה ובריאה
תהיה נא חזקה ובריאה
למען תהיה חזקה ובריאה
תהיה נא חזקה ובריאה

המשל: מסעו של האדם מלידה לבגרות

כדי לפענח את סוד הגלות והגאולה, האדמו"ר הזקן משתמש
במשל רב עוצמה הלקוח מחיי כל אחד ואחת מאיתנו:
תהליך ההתפתחות האנושי, מהרגע בו העובר שוכן ברחם אמו
מאוררם אמו ועד לבגרותו כאדם עצמאי.

נצא למסע בשני שלבים:

- המשל:** נבין לעומק את שלבי ההתפתחות של הפרט.
- הנמשל:** נראה כיצד כל שלב משתקף באופן מדויק במסע
הלאומי-רוחני של עם ישראל.

שלב א': המצב העוברי – אחדות לא-מודעת

"למה הולד דומה במעי אמו? לפינקס מקופל... ראשו בין ברכיו."

מאפיינים מרכזיים:

- הזנה פסיבית: 'אוכל ממה שאמו אוכלת... דרך הטבור... לאברי המזון בלבד.'
- הפה סתום, הטבור פתוח: אין פעולה עצמאית.
- התודעה רדומה: 'ראשו מקופל... אינו מחשב ומהרהר.'
- החושים כבויים: 'עינים לו ולא ירא', אזנים ולא ישמע.'

מהות המצב: תלות מוחלטת ואינפנטיליות. העובר הוא חלק בלתי נפרד מאמו, ללא 'אני' משל עצמו. 'לית ליה מגרמיה כלום'.

המטמורפוזה של הלידה: "נפתח הסתום ונסתם הפתוח"

רגע היציאה לאוויר העולם הוא מהפך קיומי.

הראש, שהיה החלק הלא-רלוונטי, הוא הראשון להגיח ו'נוצר' ברגע זה.

מעבר קריטי: התלות ב'אברי המזון' (טבור) מסתיימת. הקיום תלוי כעת ב'**אברי הנשימה**' (פה ואף). על התינוק לנשום בכוחות עצמו.

הצווחה הראשונית: אינה רק סימן חיים, אלא '**המפץ הגדול של האוטונומיה האנושית**'. היא ביטוי לטראומת החירות ולגעגוע לרחם הבטוח.

שלב ב': היניקה – גשר בין תלות לעצמאות

כיצד מרגיעים את התינוק הבוכה?
'באמצעות הזנתו המידית משדי אמו.'

היניקה כמצב ביניים:

- מצד אחד, התינוק כבר משתמש בפיו (איבר עצמאי).
- מצד שני, הוא עדיין תלוי לחלוטין בגוף אמו כמקור הזנה.

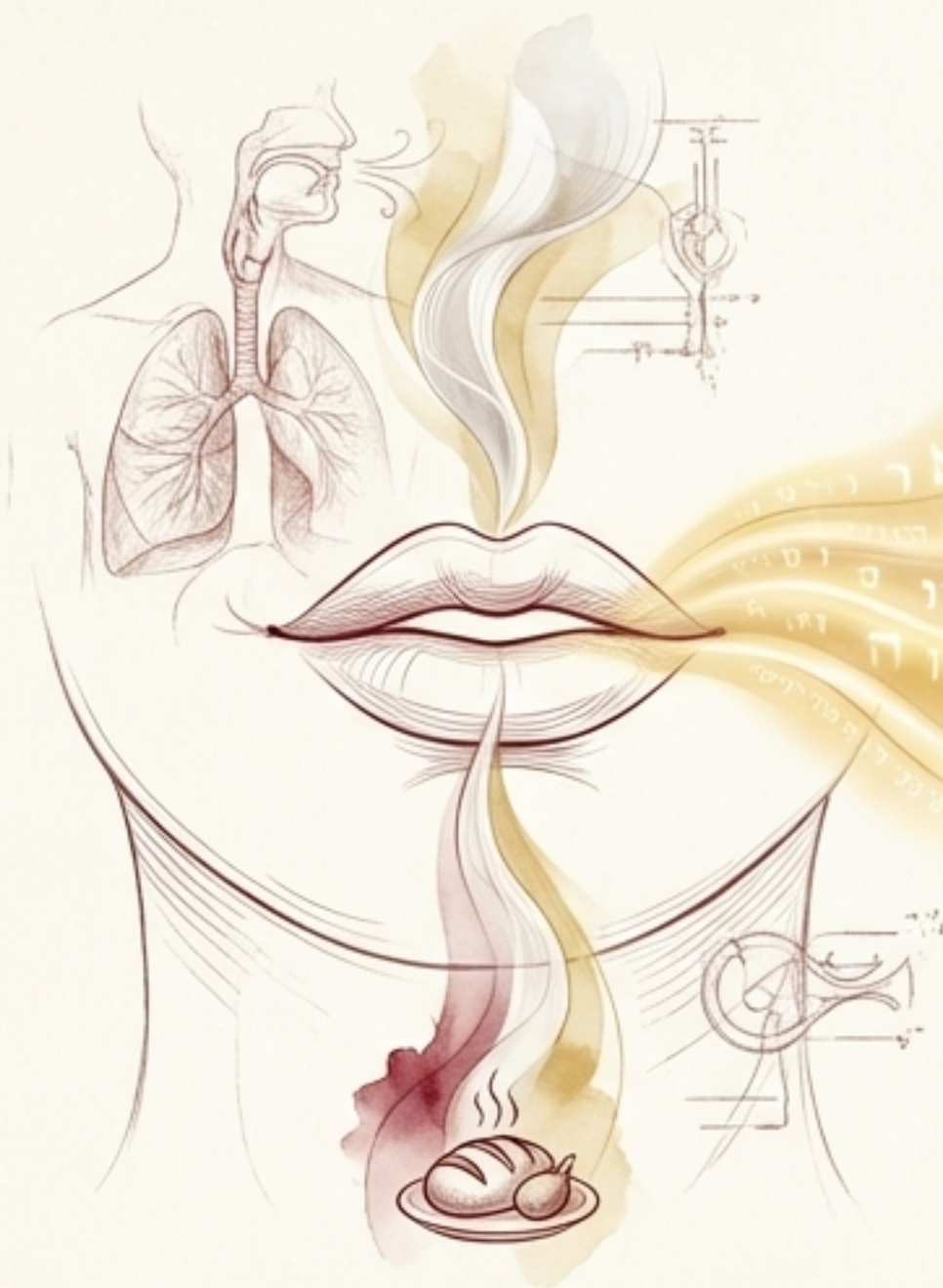
תפיסת האם כאובייקט: בשלב זה, האם אינה נתפסת כאישיות נפרדת (סובייקט), אלא כפונקציה המספקת מזון. כל ישותה מצטמצמת ל'שדיים' המזינים אותו. זוהי עדיין **'תלות אינפנטילית'**.

שלב ג': הבגרות – כוחו המאחד של הפה

- **תהליך הגמילה** הוא המעבר לתפיסת האם כסובייקט, כישות נפרדת. במקביל, הילד תופס את עצמו כסובייקט עצמאי.

- **התשוקה מתבגרת:** הרצון עובר מהזנה פיזית לקשר בוגר – 'חיבוק, עידוד ומילה טובה'.

- **הפה הופך למרכז:** הוא מאחד את כל רבדי הקיום.

- **נשימה:** קיום עצמי בסיסי.

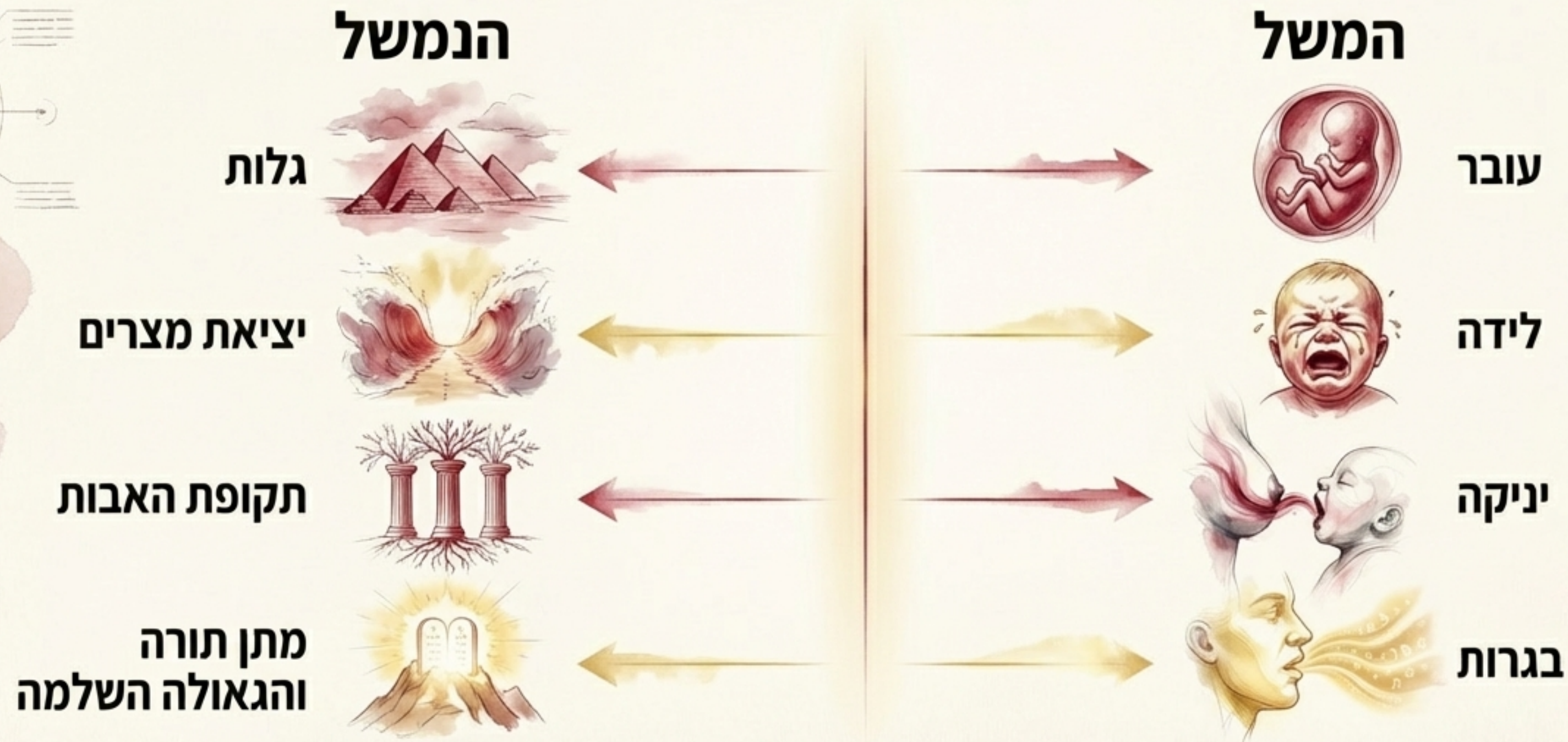
- **תזונה:** קיום עצמי פיזי.

- **דיבור:** הביטוי הגבוה ביותר של עצמאות (ביטוי עצמי) ושל חיבור (תקשורת עם הזולת).

הפה הוא המבטא המובהק לעצמאות.

הנמשל: "ככל המשל הזה כך נמשלו בני ישראל"

כעת, לאחר שהבנו את מודל ההתפתחות האנושי, נראה כיצד האדמו"ר הזקן מיישם אותו במדויק על המאקרו-קוסמוס: המסע הרוחני-לאומי של עם ישראל מהגלות לגאולה.

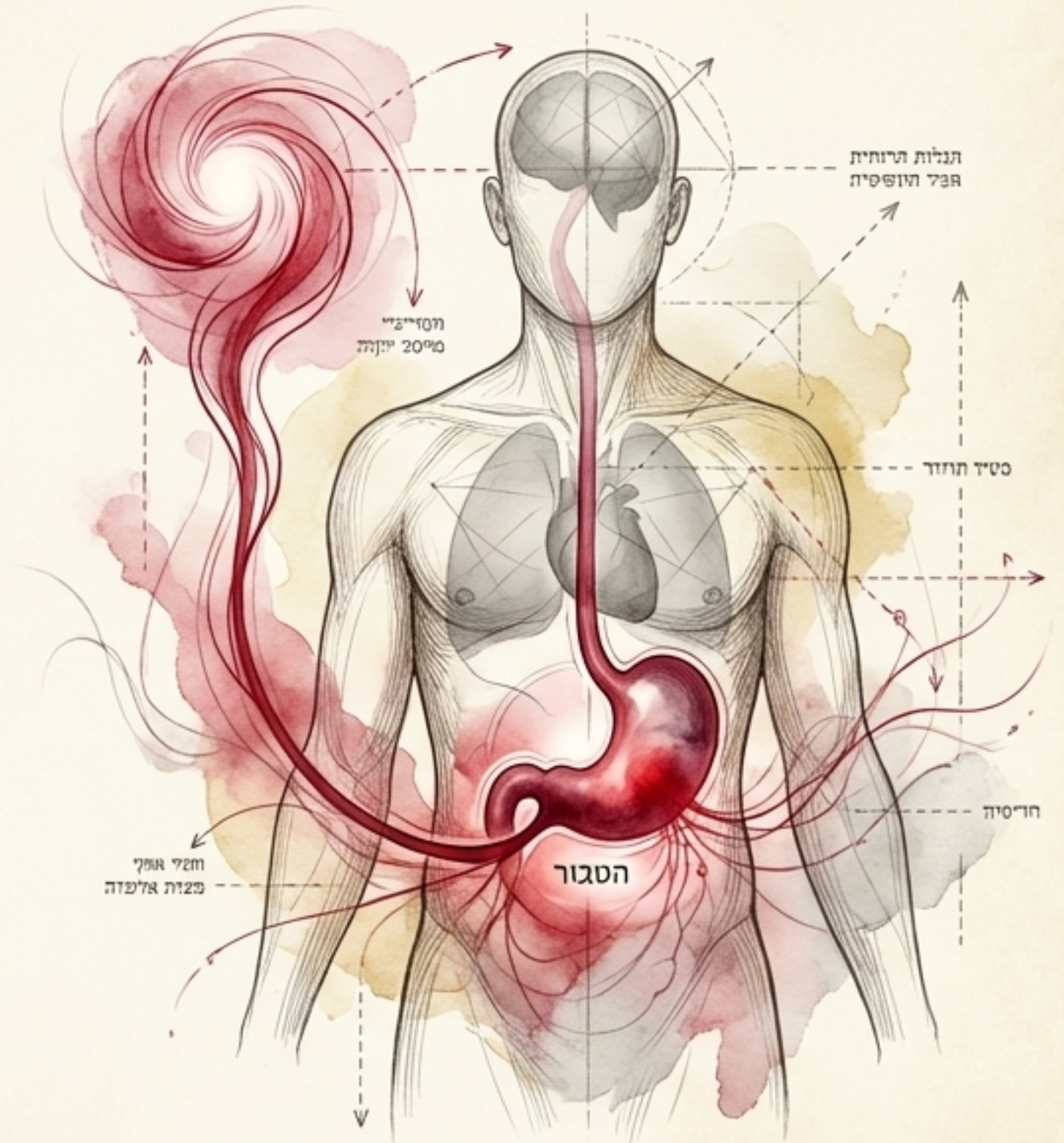

הגלות כמצב עוברי: קיום רוחני בדרך 'הטבור'

- בגלות, הקשר עם הקב"ה הוא כמו **הזנת העובר: ישיר, אך לא מודע**.
- השפע הרוחני ('מזון לנפש') אינו עובר דרך '**אברי הנשימה**' – הלב והמוח, המייצגים דעת, אהבה ויראה מורגשת.
- העבודה הרוחנית היא '**בבחינת עשיה גשמית בלבד ובקרירות**'.

"ותהי יראתם אותי מצות אנשים מלומדה."

זהו מצב שבו '**סילק שכינתו וגילוי אלהותו מהתחתונים**', והעולם נראה 'דבר בפני עצמו', בדיוק כפי שהעובר אינו מודע למקור חיותו.

הגאולה כלידה: "ותעל שוועתם אל האלהים"

זעקת בני ישראל מהעבודה במצרים מקבילה לצווחת התינוק ברגע הלידה.

משמעות הזעקה:

- היא ביטוי ל"טראומת החירות" – ההכרה הפתאומית שהעבדות אינה המצב הטבעי.
- זהו הרגע המכונן בו העבד מסרב להמשיך להיות עבד; "המטמורפוזה הגדולה של הווייתו".
- יחד עם זאת, זוהי זעקה של פחד מהעצמאות החדשה ותביעה לחזור לחיבור המוכר והתלותי.

"וַיֹּאמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מִן-הָעֶבְדָּה, וַיִּזְעְקוּ..."

התגובה האלוהית: יניקה מ'שד' האבות

כתגובה לזעקה, הקב"ה **אינו** מעניק **חירות מוחלטת** ומיידית.
העם עדיין לא בשל לכך.

תחת זאת, הוא מחבר אותם **לרצף קיומי** מוכר, למקורות.

'וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת-בְּרִיתוֹ, אֶת-אַבְרָהָם
אֶת-יִצְחָק וְאֶת-יַעֲקֹב.'

האבות הם המקור. **היניקה** מהחיבור אליהם היא המרגיעה את
טראומת הלידה ומספקת את **ההזנה** הראשונית במצב
החדש. הם **'שדי אמו'** של האומה הצעירה.

תיאולוגיית היניקה: סוד השם 'א-ל ש-ד-י'

וַיֹּאֲרָא, אֶל-אַבְרָהָם אֵל-יִצְחָק וְאֶל-יַעֲקֹב-בְּאֵל שְׁדֵי...

האדמו"ר הזקן קושר באופן ישיר בין השם שְׁדֵי למילה שְׁדִיִּים.

- ההתגלות לאבות הייתה התגלות של 'יניקה':
- הם קיימו את התורה מתוך 'חיבור פנימי ובלתי אמצעי', אינסטינקטיבי.
- הם מקור ההזנה, השייכות והזהות הלאומית שלנו.
- אך זוהי עדיין בחינה של תלות, שלב ביניים חיוני אך לא סופי.

משה והקריאה לבגרות: סוד שם הוי"ה ...ונשמי ה', לא נודעתי להם.

הדגש הוא על 'נודעתי' –
התוודעות הדדית,
עמידה של שני סובייקטים זה מול זה.
לא עוד יחס של מזין-ניזון,
אלא של פנים אל פנים.

משה הוא איש הפה:

- שליחותו מתחילה בהבטחה
- שליחותו מתחילה בהבטחה 'ואנכי אהיה עם פיק'.
- **תכליתו:** לגמול את העם מהתלות האינפנטילית של 'אל שדי' ולהוביל אותו לבגרות ועצמאות של קשר עם שם הוי"ה.

מעמד הר סיני. 'פנים בפנים דבר ה' עמכם.'

הפרדוקס נפתר: עצמאות כתנאי לחיבור אמיתי

- **התלות העוברית (גלות)** אינה חיבור אמיתי. זוהי 'אשליית עצמאות' שבה הזולת (האם/הקב"ה) נתפס נתפס כאובייקט המספק את צרכיי. אין דיאלוג, כי אין 'אני' ו'אתה' נפרדים.
- **הבגרות (גאולה)** יוצרת שתי ישויות נפרדות. רק כאשר אני סובייקט עצמאי, אני יכול להכיר בתלותי הבוגרת בזולת.
- רק מתוך עצמאות ניתן לקיים 'שיח ושיח של פנים בפנים', לבחור בבטול ובדבקות מתוך הכרה וחירות, ולא מתוך הכרח קיומי.

העצמאות אינה ניתוק, אלא התנאי המקדים לאהבה ולקשר העמוקים ביותר.

שיא הגאולה: הדיבור כחיבור וביטול

הביטוי הגבוה ביותר של הפה הבוגר הוא הדיבור.

הדיבור הוא הסינתזה המושלמת:

- מצד אחד, הוא מסמל **עצמאות מוחלטת** – האדם כסובייקט המבטא את עצמו.
- מצד שני, הוא מאפשר את **החיבור העמוק** ביותר – 'ישקני מנשיקות פיהו', 'פה אל פה אִדְבֵר בו'.

תורה שבעל פה:

- כאן מתגלה הכוח במלואו. כאשר אדם מדבר בדברי תורה, דיבורו העצמאי הופך לכלי **לדיבור האלוהי**. זוהי **התלות הבוגרת** בשיאה: בשיאה: שימוש בשיא העצמאות כדי להתבטל ולהתחבר לאינסוף.

ערכה הנצחי של **הגלות**: 'נתאוה הקב"ה להיות לו **דירה בתחתונים**'

אם **הגאולה** היא **המטרה**, מדוע הייתה נחוצה הגלות?

כמו שהתקופה ברחם חיונית להתפתחות הגוף, כך **תקופת הגלות** בונה את ה'חיבור הפנימי והאינסטינקטיבי' והאהבה המסותרת שבנפש. זהו הבסיס שעליו נבנה הקשר הבוגר.

תכלית כל העבודה **בגלות** היא להכין את העולם, '**התחתונים**', להיות מקום שבו האחדות האלוהית מתגלה.

המעבר מהסתר הגלות **לגילוי הגאולה**, המונע מכוח עבודתנו, הוא הממש את התכלית העליונה של הבריאה.

